



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Secvnda Pars Civilis eloquentiæ. Genus iudicale. Capvt XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

contemptum subficatas probationes interpretatus, sapissimè totus effertur.

Et hæc, inquam, in negotijs, ubi res, & personæ contractum quoddam, & siccum orationis genus disiderant. Nam plerumque etiam intercidunt suasiones magis adipales, & quæ ad epidiicticas orationes multum accedant. Nolim ego, illas nimis austeras, & horridas fieri, sed suis pigmentis interdum colorari.

Talis est illa suasio Sidonij Apollinaris, epistola sexta libri primi, ubi virum nobilem, rusticana, & umbratili vita impallescens, ad capeffendos reipubl. honores paulò hilarius hortatur, & floridius, his verbis.

Proh pudor, si relinquare inter hubequas rusticanos, subuleosque ronebantes.

Quippe, si & campum stiva tremente profindas, aut prati flores opes, panda curvus salte populæis, aut vineam palmitè grauem, cernuus castis fossor inuertas, tunc est tibi summa votorum beatitudo. Quin potius expergiscere, & ad maiora, se pinguotio marcidus, & inneruis animas attollat. Non minus est tuorum natalium viro, personam suam excolere, quam villam, &c. ibidem suis.

μεταδεδωκεν τοῖς δικάζειν πεπιστευμένοις. Sacra verò, literæ nihil creatum Deum appellant: nominis solius, non naturæ communionem iudicibus sunt impertitæ.

Idcirco, apud nobilissimas quasque gentes, Reges primum ius dixerunt, de quibus ait Petrus Blesensis.

Reges primi iudices.

Qui dat Regibus diuitias terræ, ab eis aurum non postulat, & argentum; sed vt audiant causam populi, & arguant pro-manufactis terræ.

Certè Imperatores Romani id magnificerunt, quod declarat Claudij exemplum, qui vt ait Suetonius, & Consul, & extra honorè, laboriosissimè ius dixit, etiam suis, factorumque diebus solemnibus, nonnunquam festis, quoque antiquitus, religiosis.

Et notatu quidem dignum est, quod habet Dion in Hadriano Imp. a quo cum muliercula ius petisset, recusassetque: illi retorfit, Noli igitur imperare.

Vtrum præclarum iuris dicendi exemplum dedere supra cæteros Francorum Reges, qui singulari priuilegio sibi manum iustitiæ vendicarunt, quam nulli vnquã principes insignibus habuerunt, & apposuè Agathias, de Gallico populo, ait:

Reges Francia in iure dicendo celebrati.

Τὸ ὑπὸ κράτει δικασμέναι, τὸ δὲ ἀρχόντων μέγας.

Accedunt sapientissimæ illæ curiæ, quarû, vt cælum syderibus, sic Gallia purpuris colustratur, quibus nihil, aut ad sapientiam grauius, aut ad dignitatem honorificentius?

Curia Francia quam honorifica.

Quas obres, generis iudicialis magna sæper extitit, & adhuc extat dignitas, in quo possit regina eloquentia triumphare.

Sed, vt eius splendorem plenius agnoscamus, & singularem circa res iudiciarias veterum prudentiam: placet vno aspectu illustriũ regnorum, & reipublicarum fora ponamus ob oculos, vel saltem per transeunam inspiciamus: plenior enim de ijs sermonem consultò relinquimus ijs,

qui tractandæ gentium antiquitates suscepèrunt.

SECUNDA PARS CIVILIS eloquentiæ.

Genus iudiciale.

CAPVT XIII.

Vt illustria, virtutum omnium præclarissima, plurimum in rebus humanis splendoris obtinet. Sic genus iudiciale, quod in eadem virtute, generis humani custode fortiter asserenda versatur, ingens sibi decus vendicat excellentiæ.

Nulla gens tam seroci, tamque inculto ingenio, quæ si modò umbram reipub. habuit, statim iudicia, & leges, & fora non habuerit: hæc enim tranquillitatis propugnacula, præsidia salutis, ornamenta dignitatis.

Au verò iudices, qui eadem dispensant, tantales, vt eosdem (Theodoreto teste) sacra literæ Deos non vereantur appellare.

Indices: Dij to pretio sunt, & fuerunt apud quosque mortales, vt eosdem (Theodoreto teste) sacra literæ Deos non vereantur appellare.

Τὰ ἡ δὲ αὐτῶν λόγια τῶν γεγονότων οὐδὲν φύσει προσαγορεύειν, ὀνόματες μὲν γὰρ φίλοι.

Hhhh: QVAE

*Qua Antiquorum circa forum, & iudicia,
cura, & dignitas fuerit.*

Et de ijs, Persarum, Aegyptiorum, Graecorū,
Romanorum denique instituta breuiter
comparara.

IVDICES PERSARVM.

CAPVT XV.

*Iudices Re-
gij apud
Persas.* PRIMUM apud Persas selecti Iudices fuere,
Καλιαις, seu, Καλλιῶσι Δικασταί, qui ex consul-
tissimis viris Persarum legebantur, quorū
erat perpetuus magistratus, nec nisi in demor-
tui locum alius sufficiebatur.

Hi ius postulantibus reddebant, leges pa-
trias interpretabantur, & ad eorum collegiū
controversiā omnes referebantur. Herodotus
in Thalia, lib. 3. his verbis exprimit.

*Iudicis nū-
marij pae-
na.* Οἱ ἡ βασιλῆος δικασταί, χειριμένοι ἀνδρες
γίνονται Περσῶν δυτοὶ ἢ τοῖσι δικασταῖς
δουσι, καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων νόμων γίνονται.

*Sisamnis i-
niqui iudi-
cis supplici-
um.* Quanta verò integritate ab ijs administ-
rā iudicia reges vellent, testatur Sisamnis e-
xemplum, qui cum ob rem iudicandam pecu-
niam coepisse conuictus esset, Cambyses, ex
corpore eius detractam pellem, sella intren-
dit, in eaque filium eius iudicaturum conside-
re iussit. Herodotus, l. 5. in Terpsicore; Ἀπίδης
σε πᾶσαν τὴν ἀνδρῶν πηλὴν, καὶ ἐπέθηκε τῷ θρό-
νον ἐς τὸ ἕξαν ἡμέρας.

Eadem certè de causa, & Darius Sandozem
mummarium Iudicem, hoc iudicandi munere,
in comitatu suo fungentem, in cruceum agi
iussit, quod pecunia corruptus malè iudicaf-
set: quemadmodum Herodotus, lib. 7. scribit.

*Forum Aegyptiorum, Labyrinthus, & Di-
castrium.*

CAPVT XVI.

*Aegyptij in
Labyrintho
iura reddunt* NEC minus in ea re Aegyptij prudentes
fuerunt. Ac ius quidem apud eos de rebus
maximis dicebantur in aulis Labyrin-

thi, qui describitur à Strabone, lib. 17.

Adhaec, inquit, est Labyrinthi fabrica opus Labyrin-
thi impar pyramidibus, & adiacens regis ibi Aegy-
ptiorum sepultura eius, qui labyrinthum constituit: priorum in
locus est in primo fossae ingressu, ad triginta, vni-
quadragesimae stadia procedenti, est planities Forum in
quaedam mensali forma pagum habens, & formam
multorum regum regiam, quot prius praefec-
turae erant. Nam totidem aulae sunt colum-
nis ambitae, inuicem continuatae, omnes vno
ordine, & vno pariete, tanquam paruo quodā
muro, ante se sitas aulas habent.

Via verò, quae ad eas tendunt, ex aduerso
sunt ipsius muri, ante ingressus cryptae quadā
multae, ac longae, quae inter se vias fluxuosas
habent, vt nemo peregrinus ingredi aulam
vllam possit, nec egredi sine duce.

Dignum admiratione, quod vniuscuiusque
domus tabulata, ac etiam cryptarum latitudi-
nes, ex lapideis pluteis integris, & magnitu-
dine insolenti conscriptae sunt, nullo vsque,
nec ligni, nec alius materiae interuentu.

At, si quis in tabulatum ascendat, quod non
admodum altum est, quippe vnica contentum
contignatione videre potest lapideum campū,
tantis lapidibus instratum: inde ad aulas visu
retorto, cernere deinceps eas septem & vigin-
tri ordine positas, & columnis è solido lapide
innitentes, parietes quoque ipsos, ex lapidi-
bus non minoribus compositos: in fine huius
aedificij, quod plus stadio occupat, est sepultura
quaedam, pyramis quadrangula, cuius
quodlibet latus, quatuor ferè est iugerum, &
altitudo par. Sepulti nomen est Imandes, di-
cunt tot aulas ita factas esse, quot solerent
omnes praefecturae eo conuenire, atque epu-
lum quoddam sacris viris, ac mulieribus fie-
bat, sacrificij gratia Deo reddendi, & iuris di-
cendi de rebus maximis, quæuis autem praefec-
tura, in suam aulam procedebat.

ASSESSORES.

DE Assessoribus in Iudicijs Diodorus, lib.
1. cap. 1. part. 2.

Hic propè, inquit, domus erat columnis
suspensa, cuius latus quoque duo iugera com-
plectebatur: in ea statuae lignae positae haud
paruo numero, representantes eos, qui disce-
ptarent, respicientes eos, qui in iudicij sen-
tentias ferrent.

Hi